

Zaterdag 4 augustus 1917 – ochtendeditie

Parijs, 3 augustus. Officieel: Aan het hele Belgische front blijft het slecht weer.

Londen, 3 augustus. Officieel avondbericht: Onze troepen hebben zich weer in St.-Juliaan genesteld.

Berlijn, 3 augustus. Officieel: Legergroep Rupprecht: Aan het Vlaamse slagfront was de vuurstrijd gisteren bij regenachtig weer alleen aan de kust en noordoostelijk van Ieper bijzonder heftig. Voorwaartse bewegingen aan de weg Nieuwpoort-Westende en ten oosten van Bikschote mislukten evenals forse aanvallen bij Langemark. Roeselare, waarheen een groot deel der Belgische bevolking uit het strijdgebied voor het vuur van haar bevrijders de vlucht had genomen, werd door de vijand met zijn grofste geschut beschoten.

Berlijn, 3 augustus. Officieel avondbericht: In Vlaanderen duurt de gevechtspauze nog voort.

Berlijn, 3 augustus. De derde dag van de strijd in Vlaanderen bevestigt de hopeloze mislukking van het grote offensief der Engelsen en Fransen. In weerwil van hun overvloed aan batterijen, vliegerzwermen, tankeskaders en het grote aantal verse divisies zijn de Engelsen niet verder gekomen dan hun allergeeringste terreinwinst van de eerste schok. Ook het verschrikkelijkste vuur van de laatste veertien dagen doet de vechtgeest van onze infanterie in de trechterstellingen niet schokken, terwijl onze reserves zich met de meeste kracht op de Engelsen wierpen.

Op één gevallen Duitser hebben de Engelsen op zijn minst tien gesneuvelden. Dikwijls werden Engelse stormcolonnes ook door het Engelse spervuur gegrepen. Onze vliegers vielen de vijandelijke "stoot"-divisies met bommen en machinegeweren aan. Gisternacht

is het vijandelijke vuur tot in de vroege ochtend levendig gebleven. Daarna verslaptte het en wakkerde opnieuw aan, vooral aan de kust.

Van de kust af tot ten zuiden van het kanaal van Nieuwpoort zette gisterochtend tien uur een heftig roffelvuur in. De plaatselijke aanval bij de weg van Nieuwpoort naar Westende werd deels in een handgemeen, deels al door ons vuur afgeweerd. Vanmiddag was het vijandelijke vuur tussen Merkem en Westhoek van twee uur af uiterst heftig. Een vijandelijke aanval, die daar op een font van ongeveer twee km loskwam, werd in het vuur bloedig gefnuikt evenals vijandelijke aanvallen ten zuiden van Langemark. Ten westen van St.-Juliaan namen wij vijandelijke troepenconcentraties onder vernietigingsvuur en verstikten de beoogde aanval.

Parijs, 3 augustus. De aanhoudende regen in Vlaanderen heeft ons niet kunnen beletten, in het laatste etmaal geslaagde operaties tot versterking der nieuwe stellingen uit te voeren. De zware artillerie heeft vooral hard gewerkt en reeds is een zeer groot aantal batterijen in de nieuwe stellingen geplaatst. Zodra de opstelling van de stukken geheel is afgelopen zal de algemene beschieting hervat worden en zullen de Fransen en Engelsen opnieuw voorwaarts trekken.

De hevige tegenaanvallen, door de Duitsers, met verse en dicht opeengepakte troepen telkens opnieuw ondernomen, zijn volslagen mislukt: de nieuwe linie is overal gehandhaafd ondanks de uiterst verwoede gevechten.

De correspondenten aan het front wijzen allen op de ontzettende verliezen der Duitsers, wiens lijken, waaronder die van mannen van elke leeftijd en velen van de lichter '18, over een uitgestrektheid van kilometers opgestapeld liggen.

Verscheidene divisies hebben het grootste deel van hun effectief aan doden en gewonden op het slagveld achtergelaten.

Havre, 3 augustus. De Moniteur zal morgen de benoeming van de nieuwe ministers bevatten. Zoals ik reeds meldde, wordt baron de Broqueville minister van binnenlandse zaken, doch behoudt de titel van kabinetschef, generaal de Ceuninck, bevelhebber van de 6^e divisie, wordt minister van oorlog; Vandervelde minister van intendance. De nieuwe ministers zullen de volgende week de eed afleggen. Generaal de Ceuninck wordt hier mogen verwacht. De officieren van zijn staf worden aan zijn departement verbonden.

Naar verluidt, zal de benoeming van de Broqueville tot minister van buitenlandse zaken binnenkort leiden tot een wisseling in het diplomatieke korps.

De Moniteur zal morgen eveneens het koninklijk besluit bevatten tot instelling van een oorlogscomité. Dit zal de militaire aangelegenheden bestuderen, maar er geen besluiten over nemen.

De heden gehouden kabinetsraad heeft zich bezig gehouden met de besluitwetten betreffende de oorlogsschade.

Belgische schatkistbiljetten.

Een bericht uit Parijs aan de Frankfurter Zeitung meldt, dat de Belgische Staatscourant te Havre een mededeling bevat, volgens welke de per 1 augustus vervallen coupons der 4 procent Belgische schatkistbiljetten door overmacht eerst na het sluiten van de vrede zullen worden betaald. Aan de houders in niet-vijandelijk en onbezet gebied wordt aangeboden hun stukken te ruilen in 5 procent 3-jarige biljetten onder overlegging van de bedoelde halfjaarcoupon. De niet-ingeruilde stukken zullen na het sluiten van de vrede, met bijberekening der afgelopen 4 procent rente terugbetaald worden.

De inwoners van bezet gebied hebben, na ontruiming door de vijand, eveneens de keuze tussen ruil of terugbetaling.

Zaterdag 4 augustus 1917 – avondeditie

Londen, 3 augustus. Officieel avondbericht: In de loop van de dag hebben onze troepen zich weer in het dorp St.-Juliaan genesteld.

Ten noorden van de spoorweg Ieper-Roeselare zijn afdelingen Duitse infanterie, die voor een nieuwe tegenaanval samengetrokken werden, door ons artillerievuur verstrooid. De vijand kon zich niet tot zijn aanval ontplooiën.

's Nachts wonnen wij terrein ten zuiden van Hollebeke.

Afdelingen van onze troepen hebben met succes invallen gedaan in vijandelijke loopgraven ten zuiden van Lombardsijde.

Het aantal gevangenen, dat de geallieerden op 31 juli hebben genomen, bedraagt 6122, waaronder 132 officieren.

Berlijn, 4 augustus. Officieel: Legergroep Rupprecht: Aan het Vlaamse slagfront was het gisteren tengevolge van de zware regen kalm. Gedurende de nacht steeg het artillerievuur tot grotere kracht, maar er hadden geen grote aanvallen plaats.

Berlijn, 4 augustus. In het Engelse radiotelegram uit Poldhu van de 31e juli, was medegedeeld, dat op 28 en 29 juli de Engelsen 61 Duitse vliegtuigen hadden neergeschoten en er zelf maar 16 verloren hadden. Dit klopt volstrekt niet met de feiten. Aan het Engelse front hebben wij op 28 en 29 juli 36 Engelse vliegtuigen en één Belgisch vliegtuig naar beneden geschoten, waarvan 19 Engelse en het Belgische achter onze linies.

De Duitsers verloren op die beide dagen aan het Engelse front 6 vliegtuigen, waarvan 3 achter onze linie.

Koning George aan koning Albert.

Londen, 3 augustus. Koning George heeft het volgende telegram aan koning Albert der Belgen gezonden: Op deze derde verjaardag van de dag, waarop mijn land zijn troepen afgezonden heeft tegen de schenders van de onzijdigheid van België, wens ik aan uwe majesteit mijn onwankelbaar vertrouwen uit te spreken in het uiteindelijke herstel van België in zijn rechtmatige positie onder de vrije landen van Europa. De onverzwakte moed van het Belgische volk onder het smartelijke lijden, dat zijn vijanden het aangedaan hebben, zal voortgaan de gezamenlijke pogingen van de verbonden landen tegen de natie, die de vrijheid van België vertrapte, te bezielen.

Uit Havre.

Havre, 4 augustus. Baron de Broqueville, de Belgische minister van oorlog, heeft bij gelegenheid van zijn benoeming tot minister van buitenlandse zaken, als opvolger van baron Beyens, een dagorder tot het leger gericht, waarin hij een overzicht geeft van wat hij in een tijdsverloop van vijf jaar als minister van oorlog heeft tot stand gebracht. Ik wens, zegt baron de Broqueville in zijn dagorder tot het leger, mijn dank uit te spreken aan het personeel, de officieren, de onderofficieren en soldaten van alle centra van militaire werkzaamheid, zonder wiens medewerking het leger, dat in 1914 zo wreed beproefd is, thans niet het bewonderenswaardige oorlogsinstrument zou zijn, dat algemeen bewondering wekt. De 4^e augustus 1914 heeft de koning in de kamer gezegd: "Het sterke en wel gedisciplineerde leger is op de hoogte van zijn taak; mijn regering en ik hebben ten volle vertrouwen in zijn aanvoerders en zijn soldaten". Deze woorden blijven waar. Onder het bestuur van mijn

voortreffelijke opvolger zal het leger het bevrijdingswerk voltooien, dat slechts door kracht in dienst van het recht voltooid kan worden. Het zal trouw blijven aan de bewonderenswaardige voorbeelden van vaderlandsliefde, zelfverzaking en volharding, die elke dag gegeven worden door de koning, zijn chef, en door de koningin, de liefderijke weldoenster van de verlatenen, wiens blijvende aanwezigheid op de geteisterde grond van het geschonden België zulk een hoge, zulk een zuivere betekenis heeft. Het leger zal trouw blijven aan de lessen der helden, die voor onze rechtvaardige zaak gevallen zijn, en zal bijzondere belangen, als de naijver der wapens, ondergeschikt maken aan het doel, het enige wat voor ons van betekenis is. Moge de overwinning weldra de bekroning en de beloning zijn van de edele en dappere pogingen van het leger.

Havre, 4 augustust. Destrée, kamerlid voor Charleroi, wordt belast met een diplomatieke zending, met de titel gevolmachtigd minister, evenals Orts en Peltzer.

De oorlog.

Belgische socialisten in Nederland verblijvend hebben aan Emile van der Velde de volgende verklaring gezonden in verband met de conferentie der socialisten uit de landen van de bondgenoten, die te Londen zal worden gehouden:

“Ondergetekenden, mandatarissen of strijders van de Belgische arbeiderspartij, in Nederland uitgeweken of geïnterneerd, overtuigd in volkomen overeenstemming van gedachten te zijn met hun kameraden uit het bezette gebied, richten een broederlijke groet tot de socialisten van de geallieerde landen.

Veroorloven zich hen te herinneren aan de resolutie die zijn in februari 1915 stemden, waarbij zij van hun onwrikbare wil getuigden

om de strijd tot de overwinning voort te zetten opdat namelijk België volkomen bevrijd en schadeloos gesteld zou zijn.

Welke ook het uur en de voorwaarden van de vrede mogen zijn, er zou iets monsterachtigs en als een belediging voor de geest van gerechtigheid, en menselijkheid, die de grondslag van het socialisme uitmaakt, opgesloten liggen in het feit van welkdanige samenwerking tussen de socialisten der geallieerde landen en de socialisten van de Duitse meerderheid, die nog steeds de schending van de Belgische neutraliteit niet hebben afgekeurd – deze door de traktaten plechtig gewaarborgde neutraliteit. Die evenmin hun afkeuring hebben uitgesproken over de gruwelijke en talloze misdaden, door de legers der centrale mogendheden in België, Frankrijk, Servië, Polen, Armenië gepleegd, noch over het schandelijk stelsel der deportaties die meer dan 100.000 Belgische arbeiders gewelddadig naar Duitsland voerden, hen blootstellend aan de ergste knevelarijen, aan de georganiseerde hongersnood, aan de hatelijkste vergeldingsmaatregelen.

Dr. Terwagne
Volksvertegenwoordiger voor Antwerpen.

Victor Ernest, bijgevoegd volksvertegenwoordiger voor Charleroi; Louis Pierard, letterkundige, lid van de Federatie van Bergen; Renier, secretaris van de Nationale Federatie der Spoorwegen te Luik; A. Renard, lid van de Federatie van Verviers; Ch. Druart, voorzitter van groepen in de Borinage; A. Pirard, lid van de Federatie van Verviers.

Uit Antwerpen.

Omtrent de slechte bevoorrading te Antwerpen schrijft het Vlaamsche Nieuws:

Donderdag, 2 augustus. Geen aardappelen voor de bevolking. Is er iemand die aan het hoofd staat van de bevoorradingsdienst die ons kan ingeven met wat wij ons vandaag moeten voeden? De bewaking aan de poorten is zo streng dat ge met geen kilo aardappelen binnen de stad kunt komen; brood hebben we niet genoeg, en rijst, het enige dat de aardappelen zou kunnen vervangen, bekomen wij sedert maanden niet meer. De burgers die zelf koken kunnen toch van de 300 gram rantsoen per dag en per persoon (zonder de dagen dat er geen zijn) geen aardappelen in de soep doen, en het zou juist zijn dat die dan ten minste wat rijst zouden bekomen.

Met de koffie is het al even droevig gesteld, hij staat in de winkels getekend tegen 42 F per kilo en meer. Wie kan dat besteden? Zijn dat geen woekerprijzen en moest niet al de koffie die voorhanden is aangeslagen worden om in de comités uitgedeeld te worden? Het is toch niet met 75 gram per rantsoen dat we om de twee maanden bekomen en de enkele grammen slechte beetwortelpoeder daarbij dat we dagelijks een tas koffie kunnen drinken. De koffie die nu tegen zulke woekerprijs verkocht wordt in de winkels dient alleen om een paar Antwerpenaren schatrijk te maken ten nadele van de zo beproefde bevolking. Het is een schande!

Over de bedeling van vet wordt ook zeer fel geklaagd. Boter mogen en kunnen we niet kopen deze maand; nu het tot hertoe hete dagen waren, krijgen we 100 gram spek per rantsoen, doch voor patatten te bakken en groenten te stoven zullen we maar water gebruiken.

Als de heren die de bedelingen regelen deze maand enige dagen geen aardappelen, dunne soep, slechte of geen koffie, droog brood en afgekookte groenten zonder boter of vet te eten krijgen, zal het voor de bevolking toekomende maand wel beter zijn. Laat ons hopen.

De oorlogstoestand.

In Vlaanderen hebben de Engelsen nu weer de Duitsers vrijwel alle voordeeltjes afhandig gemaakt, die de laatsten door tegenaanvallen, kort na de grote aanval van de geallieerden, hadden kunnen behalen. Dat wil zeggen dat de Engelsen in het eerst door hen veroverde dorp St.-Juliaan, ten noordoosten van Ieper, waaruit zij later verdreven waren, opnieuw voet hebben gekregen, en dat de Duitsers de Engelsen voorlopig in het bezit hebben moeten laten van de stellingen ten noorden van de spoorweg Ieper-Roeselare, waarin zij aanvankelijk waren binnengedrongen en waar zij weer uit geworpen zijn.

Haig geeft nu het gehele aantal gevangenen op, dat beide bondgenoten op 31 juli gemaakt hebben. Er zijn er niet heel veel meer bij gekomen sedert zijn laatste opgave, een goede honderd maar. Over de veroverde kanonnen zwijgt hij nog, zodat het bij de enkele, die hij dadelijk genoemd heeft, gebleven zal zijn.

Het blijft nu wachten op wat er verder, bij gunstiger weer, zal volgen. De militaire medewerker van de Times schijnt de mening niet toegedaan te zijn, dat de geallieerden het er voorlopig bij zullen laten. Hij zinspeelt op de maanden van goed weer voor de voortzetting van de veldtocht, die Haig nu voor zich heeft. Als het plan is, dat de stoot verder zal gaan, zou men geneigd zijn ook gebeurtenissen op zee aan de Vlaamse kust te verwachten. De Engelse admiraliteit heeft enigszins te verstaan gegeven, dat de versperringsmaatregelen in de Noordzee, waarmee zij onze scheepvaart zo lelijk dwars zit, een voorlopig karakter droegen. Moeten ze soms dienen om de flank op zee te dekken, als de Engelse vloot aan de operaties tegen de Vlaamse kust mee gaat doen? De Engelsen moeten in de laatste tijd hoogst zonderlinge schepen gebouwd hebben waarover een medewerker van de Manchester Guardian onlangs iets medegedeeld heeft, toen hij met de koning de Hush en de Hush Hush (zo noemen de Engelse matrozen de nieuwe

types) bezocht. Hoewel men uit zijn beschrijving niet veel wijzer werd, schijnen het toch oorlogsbodems te zijn, waarin men grote offensieve kracht heeft willen ophopen, zoiets als drijvende batterijen.

Camille Huysmans en de Vlaamse Beweging.

Men schrijft ons d.d. 3 augustus:

Camille Huysmans, secretaris van het Internationaal Socialistisch Bureau en volksvertegenwoordiger van Brussel, laat in De Belgische Socialist van 4 dezer een verklaring verschijnen betreffende de ontvangst van Joris, die als afgevaardigde van de activistische groep der Antwerpse socialisten naar Stockholm was gegaan, en de wijze, waarop Joris over de ontvangst verslag deed in een persgesprek met de Social-Demokraten van Kopenhagen.

Niet zozeer wat hij zegt omtrent Joris is van belang, dan wel hetgeen C. Huysmans, die een van de politieke leiders is van de Vlaamse Beweging, verklaart omtrent zijn inzicht in de huidige Vlaamse Beweging; zijn verklaringen munten uit door hun ondubbelzinnigheid. Hij zegt:

“Ik heb niet gezegd, dat de conferentie van Stockholm een gunstige resolutie tot de oplossing van de Vlaamse kwestie moest stemmen. Ik heb de gewoonte klaar te zijn. Inderdaad, wat is de Vlaamse kwestie? Is het de bestuurlijke scheiding van België, gewild door de activisten; of de cultuurautonomie, gewild door mijn vrienden en door mij? Ik heb gezegd, dat voor de conferentie van Stockholm er geen enkel bezwaar bestaat om een gunstige resolutie te stemmen voor de cultuurautonomie van de Vlaamse nationaliteit in het kader van de Belgische staat. En ik heb er aan toegevoegd – hetgeen genoeg gedaan heeft aan Joris – dat de hedendaagse Belgische

regering gereed was om de studie van deze kwestie aan te vangen, met het inzicht ze op te lossen bij de terugkeer in België.

De politiek die zegeviert, is dus niet de politiek der activisten. Wel integendeel, het is diegene der “passieven” waartoe ik behoort. (Deze heren noemen ons “passieven”, omdat wij niet te vinden zijn voor hun dwaasheden). Het activisme heeft niets anders gedaan dan de Vlaamse Beweging gecompromitteerd en de onenigheid gezaaid tussen de Belgen, die nodig hebben eensgezind te blijven tot bekrachtiging van hun onafhankelijk en het herstel van hun land in het vredetraktaat. Voor Europa bestaat er een Belgisch probleem, maar geen Vlaams probleem. Het Belgisch probleem zal door het vredetraktaat moeten opgelost worden. Het Vlaamse probleem zal het werk zijn van het Belgische parlement, waar de Vlamingen, wanneer zij willen, de meerderheid hebben; want dit parlement zal voortaan samengesteld worden op basis van een nieuw kiesstelsel, vrij van alle cijns- en reactionaire elementen: het algemeen kiesrecht.

Joris zou ons een dubbel België willen geven, een democratisch Wallonië en een reactionair Vlaanderen. Ik wil slechts één België, dat, dankzij de inspanning van onze dappere vrienden, de socialistische arbeiders uit Wallonië, mee democratisch zal zijn. Deze spreken Frans, maar ik, oude Vlamingen, ik verkies nog hun Gallische taal boven degene der Germaanse reactie uit Vlaanderen, die, ten andere zeer slecht, mijn eigen moedertaal spreekt.

Waar Joris gelijk heeft is, waar hij de Belgische regeringen, die elkaar opgevolgd zijn, verantwoordelijk stelt voor een zeker deel van de activistische politiek. Onze regeringen hebben nooit de Vlaamse beweging begrepen. Zo is het, Maar de fouten van de enen wettigen de dwaasheid van de anderen niet en de dwalingen van de liberale en klerikale regeringen zijn niet van aard de hysterie te vergoelijken,

die gewoed heeft in enige Vlaamse middens, tot grote vreugde van de bezetter, wiens doel het is België te demoraliseren.

De Vlaamse politiek van de Duitse regering had voor onderbouw de annexatie van België en niemand in België heeft zich daaromtrent vergist, zelfs niet de activisten en dat is wel hun ergste fout.”

De Toorts bevat een artikel van Van Es tegen kardinaal Mercier, die, omdat hij, zoals de schrijver betoogt, anti-Vlaams gezind is, zal moeten wijken voor de eis van de katholieke activisten in België: “weg met Mercier”. De nieuwe kardinaal moet Vlaams zijn. Echter prijst Van Es kardinaal Mercier ook om de moed, die hij tijdens de Duitse bezetting van België betoond heeft:

In deze tijden van beroering treedt kardinaal Mercier als een held naar voren, de oprechte hoeder van zijn kudde, die, evenals in het oude “Wilhelmus” schijnt toe te roepen aan het benarde onderdrukte Belgische volk:

“Lijdt U mijn onderzaten, die oprecht zijt van aard:”
“God zal U niet verlaten, al zijt gij nu bezwaard.”

Hij toont een zakelijke moed en een overtuiging, die hem over de hele wereld de bewondering en de eerbied hebben verschaft, waarop een edel mens trots kan zijn. Zijn naam zal door alle eeuwen weerklinken als een symbool van al wat goed en schoon is. Tijdgenoot en nazaat zullen onder zijn bekoering staan.

Het zal dus de moeite lonen nader te betrachten hoe groot, hoe edel, hoe sterk hij is.

Niets heeft meer meeslepends dan een goede leuze, niets bekoort meer dan een goede leuze in een fraai kleed.

Leest men zijn vlammeende betogen tegen de overheerser, hoe wel en raak is alles geweest, hoe flink en krachtig treedt hij op voor het verdrukte mensenrecht.

Weduwen en wezen, ballingen en verdrukten troost hij met zijn woord.

Slechts aan een schone bron ontborrelt het klare water, slechts aan een edele ziel ontbloeit het reine woord.

Bij de ingang van het vierde oorlogsjaar heeft Frans van Cauwelaert in Vrij België een artikel geschreven, waarvan wij ons veroorloven het volgende stuk over te nemen:

Wij behoren niet tot degenen, die om vrede schreien tot elke prijs. De grote beginselen van recht, die het samenleven der volkeren moeten beheersen na deze oorlog, de duurzame vrede die ons wordt voorspeld en bovenal de eer en de vrijheid van het eigen land blijven ons even dierbaar als de eerste dag, en dezelfde onverzettelijkheid blijft ook bestaan bij de gemene man, die niet gewoon is de prijs voor een rechtvaardige zaak te hoog te vinden. Maar het is zeer wenselijk en ongetwijfeld ook heilzaam voor de mensheid dat de volkeren, vooraleer, voor de vierde maal, een nieuw oorlogsjaar in te gaan, het hoofd even verheffen naar hun leiders en nadrukkelijk de vraag stellen; waarheen? en waartoe?

Het antwoord op deze vragen moet de regeringen van de Entente niet moeilijk vallen. Wanneer zij niets willen dan hetgeen recht is, zullen niet alleen hun eigen volkeren, maar geheel de beschaafde wereld ze gauw bijvallen en zelfs het Duitse volk, dat ligt te hunkeren naar elk woord van vrede, zal zich niet kunnen onttrekken aan de suggestieve invloed van een rechtvaardig vredesdoel. Er staat een uitmuntende gelegenheid open tot nieuwe verklaringen. De

toetreding van Amerika tot de oorlog dringt een verbetering op van de eerste antwoordnota van de Entente aan Wilson, en de regering van het nieuwe Rusland, na zelf afstand te hebben gedaan van elk onmatig verlangen, heeft de Entente verzocht om een gemeenschappelijke herziening van de oorlogsdoeleinden. Deze dubbele gelegenheid mag niet ongebruikt worden voorbij gegaan en er mag door overleg tussen alle leden, van de tot een wereldverbond uitgedijde Entente, een gemeenschappelijk vredesprogramma worden opgesteld, dat zowel alle dubbelzinnigheid als elke tweespalt tussen de medeondertekenaars uitsluit.

Dit zou een waardige inzet zijn van dit nieuwe oorlogsjaar en meteen een betrouwbare voorbode van een spoedig en voorspoedig einde.